

Miejsce
na naklejkę

dysleksja

MOU-R1 1P-091

**PRÓBNY EGZAMIN
MATURALNY
Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO
POZIOM ROZSZERZONY**

Czas pracy 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
60 punktów

*Część I – 15 pkt
Część II – 45 pkt*

Życzymy powodzenia!

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Część I – rozumienie czytanego tekstu

Прочитай уважно уривок із книжки Олі Гнатюк *Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність*. Дай відповіді на питання.

1. В есеїстиці Юрія Андруховича першої половини 1990-х років сформульовано пропозицію вписати Галичину в простір Центральної Європи як спадщини імперії Габсбургів. Андрухович – один з небагатьох сучасних українських письменників, котрі, хоч і воліють уникати безпосередніх звернень до центральноєвропейської есеїстики, проте, безумовно, мають добре уявлення про перебіг тієї дискусії і цінують її вище, ніж розміркування про абстрактну модель багатокультурності, не пов'язану ані з історичною пам'яттю, ані з конкретними культурними передумовами.
2. Викладена в есеїста візія української культури та історичної пам'яті сформувалася саме в руслі центральноєвропейських дебатів. Концепція письменника передбачала відновлення пам'яті, передовсім про період, який передував 1918 рокові, і трактувала розмаїття як вартість саму по собі. В контексті центральноєвропейських дебатів такий підхід – не новина.
3. Натомість цілком новим і несподіваним виявилось долучення України на принципах рівноправності до уявного простору Центральної Європи. Поглянувши на мапи, видані перед Першою світовою війною, - як це охоче робить Андрухович, зрештою, цілком достосовуючись до певного способу та стилю мовлення про Центральну Європу, - можна побачити, що Східна Галичина зі Львовом та Західна з Краковом належать до одного і того самого простору і що на мапах цісарсько-королівських залізничних сполучень Закопане, так само як Будапешт, відділяють від Львова тільки вісім годин їзди (теперішні прихильники подорожей ширококолісною залізницею про це можуть лише мріяти). Ота мапа знадобилася для обґрунтування належності Галичини до Центральної Європи: на ній не видно ніяких сполучень зі столицею та губернськими містами північно-східного сусіда.
4. Андрухович зважився на крок, що його не сподівалися навіть ті, котрі у своїх висловлюваннях про Центральну Європу завжди наголошували, що її кордони є умовними й залежать від того, хто вживає це поняття і яку політичну мету ставить перед собою. Письменник здійснив спробу розширити кордони Центральної Європи й висунути схід ще далі на схід, мітологізуючи його мешканців, тобто сприймаючи їх так, наче вони не є частиною повсякдення його батьківщини.
5. Намагаючись відмежуватися від Сходу – як це чинили його блискучі попередники, - Андрухович створив новий, дуже важливий для побудови нової української ідентичності міт, що рішуче розривав старий ланцюг історичної пам'яті. Звернення до міту Австро-Угорщини – це код, зрозумілий у Європі, зокрема в німецькомовному культурному світі; а есеїст прагнув бути почутим у цьому просторі.
6. Сьогодні письменникові докоряють навіть у тому, що він не надто переймався тим, чи розуміють той код його співвітчизники. А проте перші роки незалежності, ейфорія від свободи, підживлювані ілюзією щодо повернення в Європу вселяли надію, що саме такі звернення будуть зрозумілими й привабливими для українців, втомлених совдепією та спраглих Європи – Європи як синоніму свободи.

7. Юрій Андрухович вписав свою візію в сьогодення української держави – вже незалежної, але ще неспроможної впоратися зі спадщиною комунізму. Підмурівок ідеї письменника становить пропозиція модернізувати українську національну тотожність, змінити найпоширеніший серед україномовних громадян етноцентризм складною формою ідентичності і zarazом протиставити її панівному в Україні чуттю належності до пострадянського простору.
8. Парадоксальність такої концепції полягає в тому, що вона поєднує повернення до традиції (це напрочуд яскраво виявляється в в есеїстиці Забужко початку 1990-х років) з постмодерною грою. [...]
9. В основі концепції Андруховича лежить саме наголошування на відмінності історичного та культурного досвіду, що пов'язував Галичину з Європою. Безперечно, пропозиція письменника дуже відрізняється від типових міркувань на теми української тотожності, висловлених протягом останніх п'ятнадцяти років. Звернення до історії, спільної з іншими народами (поляками, євреями, угорцями, австрійцями), нагадування про давню багатонаціональну мозаїку Австро-Угорщини чи Речі Посполитої й українську частку в ній досі наштовхуються на неприйняття і серед тих, хто обстоює єдність української та російської традицій, і серед прибічників “чистоти” чи самодостатності української традиції та культури.

Оля Гнатюк, Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність, Київ 2005, с. 291-295.

ЗАВДАННЯ

Завдання 1 (1 пункт)

На основі 1 і 2 абзаців напиши, у чому полягала літературна концепція Галичини Юрія Андруховича?

.....

.....

Завдання 2 (1 пункт)

Беручи до уваги 3 абзац напиши, що зображають мапи видані перед Першою світовою війною?

.....

.....

Завдання 3 (1 пункт)

На основі 5 та 6 абзаців поясни значення слова *код*.

.....

.....

Завдання 4 (1 пункт)

Спираючись на 6 абзаці передай своїми словами настрої і сподівання українців перших років незалежності.

.....

.....

Завдання 5 (1 пункт)

Поясни сформулювання *постмодерна гра* (8 абзац).

.....

.....

Завдання 6 (2 пункти)

Подай 3 пропозиції міркувань про українську тотожність висловлених протягом останніх п'ятнадцяти років (9 абзац)?

.....

.....

.....

Завдання 7 (2 пункти)

На основі цілого тексту окресли ставлення авторки до концепції Ю. Андруховича. Обґрунтуй свою відповідь.

.....

.....

.....

Завдання 8 (1 пункт)

Допиши антоніми до слів:

теперішній –

столиця –

умовний –

Завдання 9 (2 пункти)

Доповни речення:

Лексика, яка виступає у тексті характерна

для стилю.

Наведи 3 приклади:

.....

.....

Завдання 10 (3 пункти)

Підкресли три риси, що характеризують текст Олі Гнатюк

1. присутність лексики характерної для літературного твору
2. присутність риторичних запитань
3. авторка представляє концепцію письменника майже не оцінюючи її
4. відсутність прикладів з есеїв Ю. Андруховича
5. авторка оцінює письменника
6. у тексті О. Гнатюк відсутня поетика гротеску

Część II – pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.

Arkusz zawiera dwa tematy sprawdzające umiejętność pisania własnego tekstu związanego z tekstem literackim dołączonym do tematu. Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie. Wybrany temat podkreśl.

Тема 1: Земля Ольги Кобилянської як документ способу мислення українського селянина наприкінці XIX століття. Проаналізуй проблему на основі наведених фрагментів твору.

Земля

частина перша

„*Es liegt um uns herum gar mancher Abgrund,
den das Schicksal grub,
doch hier in unserem Herzen ist der tiefste*”.¹

Дві години від ріки Серета на Буковині лежить село Д. [...] Пишний, майже безмежний великан неначе у вандрівці задержався ось тут та задумався над тихими полями, а недалеко нього, почувши за собою зеленого опікуна, попіднімалися сільські хати. Тут... і там... і там – розкинулося село. [...]

В деяких днях, коли небо прибиралося у синявий шовк, а сонце розходилося самим блискучим золотом, коли тепло все переймало й розпирало, добувало все неначе силоміць із землі наверх, - жилося прегарно! Такі дні були милі для Івоніки. Тоді він сам до себе усміхався та приязно розглядався. Переживав сам стан землі і був із нею одним. Знав се, що се, що було любо і збіжжю, і всьому що піднімалося з неї, особливо ж по дощі. Неначе чув і бачив, як земля з задоволенням розходилась, розкошувала, як її соки відсвіжувались і як вона, насичена, віддихала важкими пахощами.[...]

Гарна була земля.

У своїх барвах жива й свіжа, шкода лиш, що не говорила.

Івоніка любив її. Він знав її в кожній порі року і в різних її настроях, мов себе самого. Вона пригадувала чоловіка й жадала жертви.

¹Йоанс Лі: Кругом нас – якась безодня, що її вирила доля, але тут, у наших серцях, вона найглибша (нім.).

Як була люта, боявся її більше, як почорнілого неба, що віщує тучу. А бувала люта, коли надармо ожидала дощу, що мав її скропити, коли тижнями надармо тужила за холодними ситими краплями води, і замість води жевріюче проміння сонця випивало її соки. Тоді стягалися її тут і там випуклі суглиби і тріскали з гніву, вона ставала тверда і недоступна і не видавала ніяких плодів. Тому, що на ній зеленіло й росло, відбирала поживу – воно слабало й ув'явало, блідло й переходило поволі, але певно, в окалічілий стан.

Сюди, до бурдеїв, прийшов Сава, молодший син Івоніки. Прийшов напоїти худобу й дати їсти великій собаці Сойці, що стояла коло стайні на припоні.

Надійшов повільним і лінивим кроком. Вступив у стайню. Глянув за товаром, що звернув свої великі голови ліниво до нього і дивився, ремигаючи, великими лагідними очима за ним – та й вийшов. Не хотів його напоїти. Верне Михайло то напоїть. Як піде до жовнірів, він ще доста буде за нього робити. Що як що, а се жде його неминуче... [...]

Він любить чорнооку Рахіру, доньку вуйка Григорія, і ніколи її не покине. А що тато з вуйком мав – се його не обходило. Сварилися то сварилися, він тому не винен. Вуйко Григорій свідчив фальшиво на тата й сидів за те кілька місяців в арешті, але що се його обходило? [...] А, по-друге, казали, що до Рахіри не годиться йому, Саві, ходити. Вона близька своячка його. Його мами рідної сестри донька, - гріх! Та се йому дуже в голові! Хай хто інший таких гріхів боїться, йому не страшно перед ними... [...]

А, по-друге, хоч які були бідні, - бо вони були бідні зарібники, що винаймали собі поле й ходили на роботу, особливо ж Тетяна, тітка його, - то все таки обдаровували його чим могли, як там прийшов, і угощували, не тряслися над крейцаром, як тато і мама. [...] А вже найліпша була для нього Рахіра... [...]

Коби ти таку вибрав як він собі вибере! (сказала мати Сави – О. К.-М.) Я б насліпо тебе перехрестила! Та коби мені вже дома! Але я тобі кажу, бо хто це тобі скаже як не я! Чужі не скажуть тобі, що тато не раз казав: „Як не кинеш Рахіру, то не дістанеш ані грудки землі”! Оце я тобі кажу! А що ти варт без землі? [...] Ми тяжко працювали, заки доробилися сеї землі. Твій тато небагато взяв за мною, решту ми самі доробилися. З рання до вечора тягли, мов у плузі. Ледве що настала свята неділенька, що руки опустилися на спочинок, уже знов треба було запрягатися до плуга. Ми робили коло залізниці під лісом. Місця, якими вона біжить, були багністі, і їх треба було висушувати й нову землю навозити. [...] Що ти знаєш сарако, як я вас вигодувала! Ти гадаєш, я прохолодила собі коли губи краплею молока? Чи я з'їла коли яєчка? Чи виділа коли кришку м'яса? Вороги мої най би завсіди такі ситі були, як я була сита і твій тато в той чорний час. Молоко я продавала, клала крейцарик до крейцарика, і продавала яєчка, і прятала крейцарики, і воно тривало якийсь час, заки ми оцього доробилися, що маємо. Якби оця земля могла говорити, то вона б тобі розказала, скільки нашого поту вона заважила. [...] А тепер, коли нам бог допоміг доробитися оцеї землі, в яку ми втопили свої руки, свої дні і кровцю свою, коли ми тішилися, що вона перейде у руки наших дітей, і вони як святу ікону рано й увечері цілуватимуть, тепер мало б таке чортище, як Рахіра, топтати ту землю і годуватися нею?.. [...]

- Ніколи, кажу тобі! Ані я, ані тато недопустимо до сього! Доки ми живі, ніколи! Ми не на гріх працювали! Не на кривавий гріх, що ще за гробом по людях ходить, синку! Вона випиває твій розум і висисає твою добру долю, як опириця!

- Чи я жадаю від вас землі? – спитав він із непевним поглядом, переляканий її рішучими, ненавистю палаючими словами. – Я не жадаю від вас ані крихітки землі! Держіться вашої землі, а я зроблю, що мені схочеться!

- Іди, іди! – кликнула вона глумливо. – [...] Враз із циганкою Рахірою буде він кукуридзи в полі добрим людям красти, буде кулешку з них собі й їй варити і з нею на зарібок ходити по чужих людях та по Бессарабії. Отаке жде його, як йому миліша циганка-відьма від тата й мами й від землі, що його вигодувала! [...] Ніхто не буде мати для тебе більше розуму, як тато та й мама... тато та й мама, тато та й мама, та й Бог святий... [...]

- Ви гадаєте, що я стою о вашу землю? – Спитав він сам, перериваючи тяжку хвилю мовчанки. – Я вашої землі не потрібую! Я собі піду з нею до Молдави! – і, сягнувши за капелюхом, вийшов із хати.

Тема 2: На основі аналізу фрагменту твору Остапа Вишні *Чухраїнці* докажи, що твір має сатиричний характер.

Чухраїнці

Передмова

“Чухраїнці”, як ми знаємо, це дивацький народ, що жив у чудернацькій країні “Чукрен”. [...]

Назва – “чухраїнці” (і це ми вже знаємо), постала від того, що народ той завжди чухався.

В цій нашій науковій праці ми спробуємо, за викопаними матеріялами, зазнайомити з характеристикою вищеназваного дивного народу.

РОЗДІЛ I

Країна “Чукрен”, як про те свідчать матеріяли, знайдені при розкопках гробниці чухраїнського царя Передериматнюрюхора, розлягалася на чималій просторіні від біблійської річки Сону аж до біблійської річки Дяну. Біля річки Дяну простягалася пасмо так званих Кирпатих гір. Це на заході...

Південь країни “Чукрен” обмивало море з водою синього кольору. [...]

В синє море текла найулюбленіша чухраїнцям річка Дмитро.

А на південному заході була друга велика річка – Дситро. Від цих річок і чухраїнці прибрали назву: наддмитрянці і наддситрянці. [...] Чухраїнців було чимало: щось понад тридцять мільйонів, - хоч здебільша вони й самі не знали, хто вони такі суть...

Як запитають було їх:

- Якої ви, лорди, нації?

Вони, почухавшись відповідають!

- Та хто й зна... Живемо в Шенгеріївці. Православні.

“Чукрен” була країна жліборобська. На ланах її на широких росли неznані тепер хліба-книші, паляниці, перепічки... А найбільше чухраїнці любили в городах соняшники.

- Хороша, - казали вони, – рослина. Як зацвіте – зацвіте – зацвіте! А потім, як ісхилить голову і стоїть перед тобою, як навколюшках... Так ніби він – ти, а ти ніби – пан. Уперто покірлива рослина. Хороша рослина.

РОЗДІЛ II

Мали чухраїнці цілих аж п'ять глибоко національних рис. Ці риси настільки були для них характерні, що коли б котрийсь із них загубився в мільйонівій юрбі собі подібних істот, кожний, хто хоч недовго жив серед чухраїнців, вгадає:

- Це – чухраїнець.

І ніколи не помилиться...

Його (чухраїнця) постать, його рухи, вираз, сказати би, всього його корпусу – все це і випирає оті п'ять головних рис його симпатичної вдачі.

Риси ці, як на ту старинну термінологію, звалися так.

1. Якби ж знаття!
2. Забув.
3. Спізнився.
4. Якось-то буде.
5. Я так і знав!

Розгляньмо поодиноці всі ці п'ять характерних для чухраїнців рис.[...]

Одну з книжок, писану віршем, виконано разом із глечиком.

Академіки кажуть, що, очевидно, чухраїнці накривали глечики з молоком поезією – настільки в них була розвинена вже тоді культура.

Книжка дуже попсована, вся в сметані. Сметана та взялася струпом. Хемічний дослід того струпа виявив, що то крейда.

Як догадуються вчені, сметану ту було накрито біля якогось великого міста.

Отже, дуже тяжко працювати над тими матеріалами. Через те характеристика кожної національної чухраїнської риси може бути не зовсім повна.

Ми зарані просимо нам те дарувати. Не ми в тому винні, а тисячоліття.

Якби ж знаття!

Найхарактерніша для чухраїнця риса. Риса-мати. Без неї чухраїнець – не чухраїнець, а риса ця без чухраїнця – не риса.

Постала ця риса в чухраїнців от з якого приводу. Вшивав один із них хату. Заліз аж до бовдура і посунувся. Сунеться й кричить:

-Жінко! Жінко! Соломи! Соломи!.. Геп!

- Не треба...

Це, значить, кричав чухраїнець жінці, щоб вона, доки він гепне, соломи на те місце, де він гепне, підстелила. Не встигла жінка цього зробити. Тоді виходить: “Не треба”!

І от після цього укоренилася глибоко ця риса в чухраїнцеву вдачу. Як тільки яка притичина, зразу:

Якби ж знаття, де впадеш, - соломи б підіслав.

Або:

- Якби знаття, що в кума пиття...

І так в кожному випадку життя чухраїнського цивілізованого.

От будують чухраїнці яку-небудь будівлю громадську. Збудували. А вона взяла й упала. І зразу:

- Якби ж знаття, що вона впаде, ми б її не сюди, а туди будували.

Є серед матеріалів характерний запис, як попервах чухраїнці свою культуру будували. Узялися дуже ретельно... А потім за щось завелись, зразу за голоблі (була в них така зброя, на манір лицарських середньовічних списів), та як ізчепились полемізувати... Полемізували, аж дивляться – у всіх кров тече...Тоді повставали й стогнуть:

- Якби ж знаття, що один одному голови попроваляємо, не бились би!

Сильно тоді в них культура затрималася... Та й не дивно: з попровалюваними головами не дуже культурне життя налагодиш...

Вирішили вони якось театр організувати. Запросили спеціальну людину. Бігали, говорили, обговорювали, хвалилися, перехвалювалися. Підвела їх та людина не організувала театр, а зовсім навпаки.

Тоді почухались.

- Якби ж знаття!..

І почали знову.

І не було жаднісінького без отого знаменитого:

- Якби ж знаття...

З цією головною рисою з'єднані четверта й п'ята риса в чухраїнців, а саме: "якось-то воно буде" та "я так і знав".

Коли чухраїнці, було, починають якусь роботу, хоч би в якій галузі їхнього життя та робота виникала, і коли хто-небудь чи збоку, чи, може, трохи прозорливіший зауважив:

- А чи так ви робите? –

Чухраїнець обов'язково подумає трішки, почухається і нешвидко прокаже:

- Та! Якось-то вже буде!

І починає робити...

Коли ж побачить, що наробив, аж пальці знати, тоді:

- Я так і знав!

- Що ви знали?

- Та що отак буде!

- Так навіщо ж ви робили?

- Якби ж знаття...

- Так ви ж кажете, що знали?!

- Так я думав, що якось-то воно буде!

Один індійський мудрець, коли йому про це тоді розповіли, сказав:

- Дивне якесь *regretum mobile*.

.....
Друга риса – "забув" і третя – "спізнавсь! – характерні так само риси для чухраїнців, але вони особливих пояснень, гадаємо, не потребують...

- Чому ви цього не зробили?

- І-і-і ти! Забув! Дивись?!

Або:

- Чого ж ви не прийшли?

- Та засидівсь, глянув, дивлюсь – спізнавсь! Так я й той... облишив. Якось-то, сам собі подумав, воно буде.

.....
Істинно дивний народ.

РОЗДІЛ III

Країну "Чукрен" залила стихія разом із Атлантидою.

Один чухраїнський поет, грізної стихії не перелякавшись, заліз на височезну вербу й чекав смерті. Коли вже вода залила його притулок, він продеклямував журно:

BRUDNOPIS